

Розділ I

Секс зароджується в мозку

Тут написано: «Вставити стрижень А в отвір В»

Пристрасть, закоханість, романтика, жага, всепоглинальне кохання, мурашки по шкірі... — цими словами ми описуємо відчуття екстазу, захвату, блаженства і захоплення, які так чи інакше відчувала кожна людина. Проте разом з цими відчуттями з'являються страждання, нещастя, біль, агонія, муки і горе. Впродовж тисяч років фахівці марно намагалися визначити, що таке романтичне кохання. Зрештою вони доходили висновку, що це почуття керується якимись силами, які людина не в змозі контролювати, тобто є чимось надприродним, містичним чи спиритичним. З іншого боку, визначення інших станів, таких як депресія, тривога, нав'язливі думки і страх, не викликають подібних труднощів.

З 1970-х років люди переживають глибоку душевну тугу за коханням. Ця туга породжується внаслідок руйнування соціальних структур, які дозволяли підтримувати близькі стосунки з друзями, рідними і коханими і які були нормою впродовж тисяч років. Ми розвивалися як тварини, які турбуються про своє потомство, захищають його, люблять одне одного і залежать одне від одного, утворюючи соціальні та сімейні одиниці. Старше покоління піклувалося про дітей, а люди середнього віку працювали і здобували їжу. Вечорами старші розповідали дітям казки і давали важливі життєві настанови. Подібні сімейні структури сьогодні існують лише в примітивних культурах — на Близькому Сході, в Азії і Середземномор'ї, а також у країнах третього світу. І разом з тим дедалі більше людей залишаються самотніми, й подібна соціальна норма розповсюджується все ширше. Мільйони років суспільство розвивалося, спираючись на союз чоловіка і жінки. Сучасне ж суспільство відштовхує їх одне від одного. Руйнування засад сімейної структури призводить до втрати цінностей, виховання дитини одним із батьків та до емоційного хаосу.

Одна мета, різні дії

Коли мова заходить про любов і секс, чоловіки й жінки поведуться зовсім по-різному, і це пояснюється нашим минулим.

Жертви кохання страждають від депресії і суїцидальних думок.

Простіше кажучи, сучасних чоловіків збуджують візуальні образи і ознаки жіночого здоров'я, плідності

і молодості, натомість жінки втрачають голову від образу чоловічої влади, статусу, зобов'язань і матеріального благополуччя – саме це приваблювало їхніх предків. Отже протягом сотень тисяч років у плані сексуальних збудників і потреб нічого докорінно не змінилося. Подібна ідея не користується популярністю у політкоректному світі, де стало модно казати, що чоловіки і жінки хочуть від життя одного, задовольняються однаковими мотивами, вподобаннями і стимулами. На жаль, ця думка далека від істини. Цей міф розповсюджують люди, які прагнуть дістатися до влади – бюрократи, церковні лідери, феміністки та інші політично мотивовані особистості. Можливо, твердження про те, що чоловіки і жінки думають однаково і хочуть одного, є цілком політкоректним, але «політкоректно» не завжди означає «правильно».

Сила кохання

Девід Басс, професор психології з Університету Техасу в Остіні, відомий у світі завдяки своїм еволюційним дослідженням сексуальних відмінностей людини у виборі партнера. Він та його помічники вивчали романтичне кохання у 147 країнах світу. Вчені знайшли емпіричні докази романтичного кохання у наскельних розписах, манускриптах, віршах, піснях і книгах. Більшість людей, думаючи про кохання, бачать у ньому лише позитивний бік. Вони уявляють, як дивляться в очі коханій людині, тримають її за руку, співають серенади, кохаються і відчувають теплі, приємні почуття. Проте в кохання є також зворотний, темний бік. Басс та інші науковці знайшли чимало свідчень використання приворотного зілля, амулетів, любовних проклять, а ще випадки самогубств

і вбивств в ім'я кохання — завойованого чи втраченого. До речі, сьогодні кожне четверте вбивство скоюється через нещасне кохання. Подружжя, коханці, суперники, переслідувачі та зрадники гинуть в усьому світі. Майже в кожній культурі є власний варіант історії про Ромео і Джульєтту. Сильна потреба в коханні вселяє в нас збудження, відчай, страх, бажання помсти — і зазвичай усі ці почуття виникають одночасно.

Кохання — це хімічна реакція у мозку.

Романтичне кохання універсальне, воно має біологічне підґрунтя, адже це почуття не може бути просто культурною традицією, як поганство чи релігія, кохання — це потужна сила, яка живе у кожній людині.

Біологія кохання

Науковці, які досліджували роботу людського мозку у стані закоханості, дійшли висновку, що за спарювання і відтворення відповідають три окремі системи: пристрасть, романтичне кохання і тривала прив'язаність.

Кожна з цих систем пов'язана з гормональною активністю, яка викликає певні почуття і зміни у поведінці. Аналізуючи кохання з огляду на ці три системи, набагато легше визначити, на якій стадії знаходиться закохана людина і зрозуміти її дії.

У цьому розділі досліджуються основні функції мозку, які керують пристрастю, романтичним коханням і тривалою прив'язаністю. Розглядаючи певні зони мозку, слід пам'ятати, що ці ділянки є частиною загальної мозкової системи. Ми безмежно вдячні професору Грему Джексону з Інституту дослідження мозку в Мельбурні за